

Printre aromânii cu care ne mândrim, putem menționa și pe Nicolae Pissiota. Acesta a fost un inginer școlit la Paris și care și-a legat numele de Atelierele Grivița, podul de cale ferată peste râul Buzău, Hotel Cișmigiu, dar și de Mănăstirea Pissiota, ridicată în Prahova cu cele mai scumpe materiale ale vremii și concursul celor mai mari specialiști ai epocii.

Născut în anul 1860 la Hrupiște, lângă Lacul Kastoria, pe teritoriul Greciei de azi, aromânul Nicolae Nacu Pissiota a fost fiul unui crescător de oi și a avut o poveste de viață impresionantă. Astfel, în ciuda originilor modeste, tânărul Pissiota a fost un elev bun, care termină liceul în orașul Bitolia, obținând diploma de bacalaureat.

Pleacă apoi la Paris, ca bursier, unde, după un an preparator special pentru studenții străini, la celebrul liceu parizian „Louis le Grand” se îmbolnăvește de tuberculoză, fiind astfel obligat să se întoarcă acasă, în Munții Pindului, unde se îngrijește cu mijloacele vremii: aer curat, odihnă, lapte de oaie și de capră. Vindecat, se reîntoarce la Paris și își continuă studiile la Școala de Drumuri și Poduri (Ecole Nationale des Ponts et Chaussées) între anii 1888-1892.

Cu diploma de inginer obținută, îndemnat de prietenul său, viitorul general și diplomat român Burghele, decide să părăsească Imperiul otoman și să se stabilească în România, aflată în plină dezvoltare economică la sfârșitul secolului al XIX-lea. Se angajează la Căile Ferate Române, unde lucrează în specialitatea sa, drumuri și poduri.

Cariera din Regatul României

Edifică și deține Hotelul Cișmigiu din București După o perioadă de lucru la CFR, Nicolae Pissiota își creează propria antrepriză de construcții civile și industriale care a realizat mari lucrări ale epocii.

Printre acestea, se numără Atelierele Grivița din București și podul de cale ferată de peste râul Buzău. Tot de numele său se leagă și Hotel Cișmigiu, numit inițial „Palace Hotel”, construit în 1912 pe Bulevardul Regina Elisabeta din București. Arhitectul clădirii a fost Arghir Culina, dar structura de rezistență a fost concepută chiar de Nicolae Nacu Pissiota, care a fost și proprietarul construcției. Hotelul avea 200 de camere, fiind considerat hotel de categoria a doua pentru că avea și camere cu patru paturi.

Familia Pissiota a deținut hotelul până în 1948, când a fost naționalizat de regimul comunist. Prin anul 1965 i-au schimbat numele în Hotel Cișmigiu, de la parcul situat în apropiere. După Revoluție s-a schimbat și destinația hotelului, acesta devenind cămin al Facultății de Teatru. Sigur vă amintiți că, despre hotelul ajuns acum cămin, aflat într-o veșnică renovare, vor cânta rockerii de la Vama

Veche.

Solistul trupei care între timp s-a destrămat (Vama Veche), Tudor Chirilă, a spus că melodia a fost scrisă de actorul Cristi Iacob, iar ei doar au preluat-o din „folclorul” facultății și au pus-o pe muzica celor de la Eagles. Cântat de rău, sau și de bine, astăzi, după multe aventuri și schimbări, Hotelul Cișmigiu din București este deținut de firma spaniolă „Hercesa” și a fost redeschis în anul 2012, după 17 ani în care clădirea nu a fost funcțională și după alți câțiva ani în care s-a lucrat la renovare. Aproape 15 milioane de euro s-au investit în reconstrucția unității hoteliere.

Clădirea de astăzi, în care funcționează hotelul, găzduiește deja Institutul Cultural Spaniol „Cervantes” și o librărie Humanitas, devenind o clădire emblematică a capitalei noastre. Revenind, tânărul inginer Pissiota devine prosper și apoi unul dintre cei mai bogați afaceriști ai epocii. A primit cetățenia română prin decret de naturalizare semnat de Regele Carol I, și s-a căsătorit, în 1894, cu Zoe Eustațiu, fiica unui diplomat de carieră. Nicolae Pissiota și soția sa au avut trei fete, Elena, Maria și Ioana. În ciuda averii, inginerul a rămas un om modest și foarte credincios.

Construiește, dezvoltă și renovează așezăminte bisericesti

Pe lista construcțiilor ridicate de el adăugându-se și mănăstirea care poartă numele familiei, Pissiota.

Aceasta a fost construită pe proprietatea acestora din comuna prahoveană Poienarii Burchi, cumpărată în 1919 de la Generalul Angelescu, fost ministru de război. Localitatea este la aproximativ 40 de kilometri de București și 20 de km de Ploiești. Mănăstirea a fost gata în anul 1928 și are hramul Nașterea Sfintei Fecioare Maria. Potrivit istoriei lăcașului de cult, cu gândul la enoriași, inginerul a construit și a asigurat funcționarea, lângă complexul monahal și până în cel de-al Doilea Război Mondial, a unui dispensar sătesc și a unui atelier de covoare. De asemenea, mănăstirea a fost înzestrată și cu chilii pentru călugări.

Nicolae Pissiota a fost un inginer atipic, cu o fire din care răzbatea deopotrivă pragmatismul matematic și dragostea pentru frumos. Toate construcțiile proprii sunt influențate de amintirile din

tinerețe de pe meleagurile macedonene: împodobite ca impunătoarele biserici ale aromânilor, cu trăsături ale renașterii italiene și o anumită preferință pentru romantismul secolului al XIX-lea. Operă a arhitectului Ioan Giurgea, văr al lui Zoe Eustațiu, biserica mănăstirii Pissiota din Prahova îmbină armonios stilul renașterii italiene cu elementele bizantine specifice bisericilor românești, o

armonie perfectă între Orient și Occident.

La exterior, construcția se remarcă prin silueta romantică a campaniei (turnul cu ceas), înaltă de 20 de metri, care domină împrejurimile. La interior a beneficiat de cele mai scumpe materiale ale vremii și de concursul celor mai mari specialiști ai epocii. Frescele, impresionante prin seninătatea chipurilor și prin prospețimea culorilor, au fost pictate de Costin Petrescu (același artist care a realizat și frescele Ateneului Român Catedrala din Alba Iulia) și de ucenicul său, Gheorghe Eftimiu. Fresca votivă din interiorul mănăstirii îi reprezintă pe Zoe și Nicolae Pissiota. Catapeteasma este făcută din lemn de trandafir și de cireș adus din Grecia, iar mobilierul a fost sculptat de Anghel Dima, cel care a realizat și statuia lui Mihai Eminescu din fața Ateneului.

Pardoseala bisericii este din marmură roșie de Carrara. În pronaos se află portretele ctitorilor, precum și cele ale patriarhilor Miron Cristea și Justinian Marina, realizări excepționale semnate de Vasile Rudeanu în 1956. Interiorul bisericii este dominat de icoana Maicii Domnului cu Pruncul, făcătoare de minuni. Icoana a fost pictată de Gheorghe Eftimiu și este de o frumusețe tulburătoare. Inginerul a murit în 1940, iar soția sa un an mai târziu, amândoi fiind înmormântați în cripta mănăstirii. Din nefericire, la scurt timp a început și declinul Mănăstirii Pissiota. În primele două decenii ale existenței sale a fost mănăstire de călugări. În 1948, Patriarhul Justinian Marina a transformat-o în mănăstire de maici, iar în 1962, mănăstirea a fost desființată.

Lăsat în paragină, afectat de cutremurele din 1940 și 1977 și de prigoana comunistă, lăcașul a avut mult de suferit. Biserica s-a degradat, iar clădirile din jur s-au năruit. Activitatea mănăstirească a fost reluată, cu maici de la Mănăstirea Ghighiu, abia în 1993, iar în câțiva ani de muncă intensă, complexul a revenit foarte aproape de strălucirea de altădată. Amintirea aromânului Nicolae Pissiota este una încă vie, acesta fiind un patriot adevărat. Trecând pe Bulevardul Regina Elisabeta la numărul 38 veți vedea fațada luminoasă a Hotelului Cișmigiu, și poate privirea vă va purta pe la balcoane, sau spre berăria „din colț”, iar undeva în gând se va auzi melodia celor de la Vama Veche...

Conf. Univ. dr. George V Grigore